

Magdalena Woszczyk, Jakub Pieczara

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji: "Gnuśność, lenistwo i złe nawyki. Przyjemność czy pazerność w ujęciu historycznym", Kraków, 23-24 listopada 2017 r.

Res Gestae. Czasopismo Historyczne 6, 336-339

2018

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji:
Gnuśność, lenistwo i złe nawyki. Przyjemność czy pazerność w ujęciu historycznym,
Kraków, 23–24 listopada 2017 r.

W dniach 23–24 listopada 2017 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja pt.: *Gnuśność, lenistwo i złe nawyki. Przyjemność czy pazerność w ujęciu historycznym*, zorganizowana przez Koło Naukowe Doktorantów Historii UP.

Do udziału w niej zostało zakwalifikowanych 29 osób z różnego rodzaju środowisk naukowych, badaczy z kierunków humanistycznych, społecznych i artystycznych. W gronie prelegentów znaleźli się przedstawiciele takich ośrodków naukowych jak: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie.

Głównym celem organizatorów konferencji była refleksja nad problemem miejsca, jakie w historii zajmowało lenistwo, gnuśność oraz uzależnienia, bo w owym zagadnieniu już w starożytności były przedmiotem wielu rozważań. Brak posiadania pracy oraz konkretnych zajęć zazwyczaj utożsamiano z lenistwem. Poprzez odpowiednio wyselekcjonowane bloki tematyczne organizatorzy chcieli pokazać, jak na przestrzeni wieków wyglądała kwestia bezrobocia z wyboru. Ponadto słuchacze mieli możliwość przyjrzeć się różnym aspektom korespondującym z tematem przewodnim konferencji, m.in. postrzeganiu lenistwa przez pryzmat literatury i sztuki, religii oraz filozofii. Tematyka konferencji, poprzez swoje szerokie spektrum odniesień estetycznych, społecznych czy kulturowych, zachęciła do zgłębiania omawianego problemu. Organizatorzy wśród proponowanych zagadnień umieścili takie obszary tematyczne jak np.: *Lenistwo i przyjemność jako cel życia: Żadna praca nie hańbi – zajęcia nieprzyjęte moralnie przez społeczność* oraz, *Człowiek wobec zgubnych nawyków*.

Inauguracja konferencji odbyła się w Auli im. prof. Wincentego Danka, otwarcia dokonała Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Bożena Popiołek. Następnie głos zabrał Prezes Koła Naukowego Doktorantów Historii

mgr Jakub Pieczara, który przedstawił krótką, ale imponującą działalność Koła Naukowego oraz zaprezentował planowany przebieg konferencji.

Spotkanie rozpoczęło się od wykładu inauguracyjnego, wygłoszonego przez dr hab. Marcina T. Zdrenkę, z Zakładu Aksjologii i Etyki Społecznej IF w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, który zaprezentował referat: *Gnuśność jako oręż filozofa*, podczas którego wyjaśnił pojęcie gnuśności.

Moderatorem pierwszego panelu był dr Przemysław Jędrzejewski, były prezes, a obecnie honorowy członek KNDH. Jako pierwszy z prelegentów swój referat pt.: *Resentymen i samozadowolenie. Refleksje aksjologiczno-fenomenologiczne* zaprezentował mgr Antoni Płoszczyniec, przedstawiciel Uniwersytetu Wrocławskiego. Następnie goście mieli możliwość wysłuchania prezentacji mgra Piotra Osińskiego (UMK): *Jak zachęcić filozofa do działalności publicznej? Kilka uwag na temat pisma Maxime cum principibus philosopho esse disserendum Plutarcha z Cherone* oraz mgra Mariusza Finkielszteina (UW): *Gnuśność i lenistwo a nuda: Dlaczego nuda nie jest tym samym co gnuśność/lenistwo?* Po zakończeniu pierwszej części panelu uczestnicy skorzystali z krótkiej przerwy na kawę.

Drugą część pierwszego panelu rozpoczął kolejny przedstawiciel Uniwersytetu Warszawskiego, mgr Adrian Wesołowski, który przedstawił referat pt.: *Mizantropia jako źródło filantropii. Przypadek Johna Howarda (1726–1790)*. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie reprezentował mgr Sławomir Filipek, przygotowując prezentację: *Z duszą na kanapie. O acedii, czyli lenistwie duchowym*. Mgr Danuta Żak, absolwentka Uniwersytetu Opolskiego, wygłosiła referat: *Tożsamość w ponowoczesności – wzorzec człowieka leniwego*. Panel podsumowany został ożywioną dyskusją, w której zadawano pytania prelegentom. Trwała ona aż do rozpoczęcia przerwy obiadowej. Ogromne zainteresowanie i duża aktywność wszystkich uczestników stanowiły dobry prognostyk przed pozostałymi panelami.

Po przerwie rozpoczął się panel drugi, poprowadzony przez mgr Magdalenę Woszczyk. Jako pierwsza wystąpiła mgr Agnieszka Kiejziewicz, reprezentantka Uniwersytetu Jagiellońskiego, która przedstawiła referat: *Zesłanie do pokoju nudy, czyli refleksje na temat lenistwa i jego następstw na gruncie kultury japońskiej*. Następnie dr Mikołaj Niedojadło z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wzbudził dyskusję nietypowym przedstawieniem okresu Polski Ludowej, wygłaszając referat pt.: *Bumelant, brakorób i inne gatunki pasożytów społecznych doby PRL-u na podstawie polskiej sztuki plakatowej okresu realizmu socjalistycznego*. Natomiast prelegentka mgr Iwona Kościelecka podjęła temat seksualności, odnosząc się do filmu Carolee Schneemann – *Fuses* oraz artykułu Laury Mulvey *Przyjemność wizualna i kino narracyjne*. Jako ostatnia wystąpiła Wanda Janakiewicz z Uniwersytetu Łódzkiego, która – odnosząc się do sztuki konceptualnej, ukazała różne strony intelektualnego lenistwa. Po zakończeniu panelu nastąpiła ożywiona dyskusja, podczas której każdy z prelegentów otrzymał możliwość rozwinięcia poruszanych przez siebie wątków.

W drugim dniu obrady toczyły się w trzech panelach tematycznych. Pierwszy, prowadzony przez mgra Jakuba Pieczarę, zawierał wystąpienia bezpośred-

nio związane z historią. Najpierw przez mgra Marcina Gomółkę z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach został wygłoszony referat pt.: *Kat na przestrzeni dziejów – profesja poza nawiasem społeczeństwa*. Następnie mgr Aleksandra Giersztowt, przedstawicielka Uniwersytetu Gdańskiego oraz Biblioteki Elbląskiej im. C. Norwida, przedstawiła referat *Lenistwo czy czas organizowany? Czas wolny rzemieślników w średniowiecznych i nowożytnych miastach pruskich*. Mgr Marek Łaski z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach przedstawił postać króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego jako władcy leniwego i gnuśnego. Ostatni referat w tym panelu pt.: *Problem lenistwa, gnuśności i kwietyzmu wśród księży wybranych dekanatów diecezji krakowskiej w świetle akt wizytacji z roku 1783* został wygłoszony przez mgra Jana Bulaka (UPJPII).

Drugi panel prowadziła mgr Paulina Kus. Mgr Dominic Sheridan z Uniwersytetu Gdańskiego był pierwszym prelegentem, zaś swoje wystąpienie zatytułował: *Boredom in the Trenches: The Rhyme and Reason of Wartime Indolence at Gallipoli*. Następnie mgr Agata Szczepanek (Uniwersytet Jana Kochanowskiego) wygłosiła referat *Zgubne nawyki bohaterów literatury kryminalnej – detektywi a używki*. Stanisław Karl reprezentujący UAM, wygłosił referat pt.: *„Nie mogłem się przemóc, by wziąć do ręki gazetę z ofertami” – bezrobocie, alkohol i samotność w (poza)literackim świecie Charlesa Bukowskiego*. Kolejna referentka – mgr Elżbieta Dolińska (UPJPII) wygłosiła referat pt.: *Macunaima? Mário de Andrade – grzeszne lenistwo i kreatywna gnuśność w kształtowaniu się brazylijskiej tożsamości narodowej*. Ostatni referat w panelu przedstawiła dr Edyta Żyrek-Horodyska odpowiadając na pytanie *(Jak) pisać o nudzie? Reportaż literacki a kreowanie pamięci o wydarzeniu*.

Ostatni panel prowadził Zbigniew Razowski, a referaty przedstawiło sześciu prelegentów. Jako pierwszy mgr Andrzej Jędrzejczak (UAM) wygłosił referat pt. *Lenistwo pogrąża w ospałość” (Prz 19,15). Literatura mądrościowa o zgubnych skutkach lenistwa*. Mgr Agnieszka Górka (UMK) przedstawiła referat pt.: *O problemie nudy i gnuśności tytułowego bohatera w Cierpieniach młodego Wertera Johanna Wolfganga Goethego*. Mgr Dorota Kryger z Uniwersytetu Gdańskiego opowiedziała o figurze anioła oraz ludzkich słabościach zawartych w utworach polskich poetów XX wieku. Następny referat pt.: *Ewolucja form rozrywki na przestrzeni dziejów w twórczości literackiej Umberto Eco* zaprezentował Aleksander Zbirański z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Z kolei mgr Maksymilian Wroniszewski (UG) przedstawił *Acedyczne wątki w twórczości Ireneusza Iredyńskiego*. Ostatnim referentem tego panelu był przedstawiciel Uniwersytetu Pedagogicznego, mgr Jarosław Jakubowski, który wygłosił referat pt.: *Reminiscencje sowizdrzalskie w prozie Andrzeja Pilipiuka. Problematyka karnawalizacji egzystencji na tle kulminacyjnych wydarzeń historycznych*.

Wszystkie panele zakończyły się dyskusjami, więc każdy z prelegentów mógł rozwinąć wątek swojego wystąpienia, odpowiadając na pytania zgromadzonych słuchaczy. Następnie uczestnicy udali się na podsumowanie i oficjal-

ne zakończenie konferencji, podczas którego zgodnie uznano, że obrady i towarzyszące im dyskusje należy uznać za owocne i satysfakcjonujące.

Organizatorzy planują wydanie materiałów pokonferencyjnych, w których zostaną zawarte wszystkie wygłoszone referaty. Ponadto mają nadzieję, iż podjęty na konferencji temat przyczyni się do pogłębienia i szerszego spojrzenia na problem gnuśności, lenistwa i złych nawyków w różnych aspektach życia społecznego i kulturowego na przestrzeni wieków.

Magdalena Woszczek^{*}, Jakub Pieczara^{**}

^{*} Magdalena Woszczek, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, e-mail: woszczekmagda@wp.pl

^{**} Jakub Pieczara, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, e-mail: jakubpieczara@gmail.com